

Cristina

**CENTRUL NAȚIONAL
ANTICORUPȚIE AL
REPUBLICII MOLDOVA**

**НАЦИОНАЛЬНЫЙ ЦЕНТР
ПО БОРЬБЕ С КОРРУПЦИЕЙ
РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА**

MD-2004, mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 198
Tel. (+373) 22-25-72-94

Nr. 06/2/9214 din 14.06.2023

La nr. 15/2-06/202 din 13.06.2023

Ministerul Finanțelor

Prin prezenta, Vă remitem atașat raportul de expertiză anticorupție la proiectul de Hotărâre a Guvernului cu privire la modificarea unor acte normative ce vizează politica fiscală și vamală (număr unic 400/MF/2023).

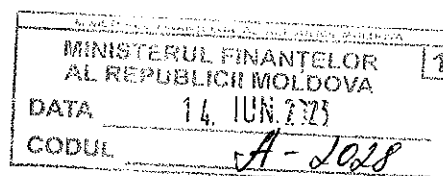
Anexă: Raportul de expertiză anticorupție – 6 (șase) file.

Director

Digitally signed by Rusu Iulian
Date: 2023.06.14 09:14:33 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Iulian RUSU

RAPORT DE EXPERTIZĂ ANTICORUPȚIE

Nr. EH23/8795 din 14.06.2023

la proiectul de hotărâre a Guvernului cu privire la modificarea unor acte normative ce vizează politica fiscală și vamală (număr unic 400/MF/2023)

Prezentul raport de expertiză anticorupție a fost întocmit de Centrul Național Anticorupție al Republicii Moldova în baza Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, a Legii nr.1104/2002 cu privire la Centrul Național Anticorupție, a Legii integrității nr.82/2017 și a Metodologiei de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, aprobată prin Hotărârea Colegiului Centrului nr.6 din 20 octombrie 2017.

I. Analiza riscurilor de corupere a procesului de promovare a proiectului

I.1. Pertinența autorului, categoriei propuse a actului și a procedurii de promovare a proiectului

Autor al proiectului de act normativ este Guvernul, iar autor nemijlocit este Ministerul Finanțelor, ceea ce corespunde art.102 din Constituție, art.14 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative.

Categoria actului normativ propus este Hotărâre a Guvernului, ceea ce corespunde art.102 din Constituție, art.6 și art.14 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative.

I.2. Respectarea rigorilor de transparență în procesul decizional la promovarea proiectului

Potrivit art.8 al Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional „*etapele asigurării transparenței procesului de elaborare a deciziilor sunt:*

- a) informarea publicului referitor la inițierea elaborării deciziei;*
- b) punerea la dispoziția părților interesate a proiectului de decizie și a materialelor aferente acestuia;*
- c) consultarea cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate;*
- d) examinarea recomandărilor cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate în procesul de elaborare a proiectelor de decizii;*
- e) informarea publicului referitor la deciziile adoptate”.*

Totodată, art.10 din Legea nr.239/2008 stabilește expres că:

„(1) Autoritatea publică asigură accesul la proiectele de decizii și la materialele aferente acestora prin publicarea obligatorie a lor pe pagina web oficială a autorității publice, prin asigurarea accesului la sediul autorității, precum și prin expediere prin poștă sau prin alte mijloace disponibile, la solicitarea

persoanei interesate.

(2) Proiectul de decizie și materialele aferente acestuia se plasează pe pagina web oficială a autorității publice responsabile cel puțin pentru perioada recepționării și examinării recomandărilor".

Proiectul, însoțit de nota informativă și anunțurile privind inițierea elaborării deciziei și consultarea publică a proiectului, se regăsesc pe pagina web oficială a autorului, după cum urmează: <https://mf.gov.md/ro/content/proiectul-hot%C4%83r%C3%Aerii-guvernului-privind-adoptarea-proiectului-de-lege-pentru-modificarea-unor>

Autorul a prezentat Sinteza obiecțiilor parvenite în cadrul procesului de consultare publică a proiectului de către autoritățile responsabile de implementarea prevederilor conținute în proiect/instituțiilor interesate, fapt ce denotă aspectul definitiv al acestuia și întrunirea condițiilor stabilite de prevederile art.28 al Legii integrității nr.82 din 25 mai 2017 - pentru efectuarea expertizei anticorupție.

Astfel, în procesul de promovare a proiectului, au fost respectate rigorile de asigurare a transparenței decizionale statuate de prevederile art.8 lit.a)-d) al Legii nr.239-XVI din 13 noiembrie 2008 privind transparența în procesul decizional.

I.3. Scopul anunțat și scopul real al proiectului

Potrivit notei informative a proiectului, finalitatea scontată a acestuia este *soluționarea constrângerilor economice sesizate de către contribuabili, identificarea instrumentelor de suport a populației, precum și continuarea procesului de armonizare a legislației Republicii Moldova la practicile Uniunii Europene.*

I.4. Interesul public și interesele private promovate prin proiect

Măsurile de politică fiscală vizate de Art.11 pct.35 al proiectului, implică revizuirea categoriilor de mărfuri supuse accizării/cotei de acciz pentru unele mărfuri de consum (îmbrăcăminte din blană, parfumuri și apă de toaletă), fapt care avansează interesele persoanelor juridice/fizice care prelucrează și/sau fabrică pe teritoriul RM/importă mărfurile prenotate și va determina neîncasarea la buget a unor venituri. Motivația expusă întru justificarea amendamentelor prenotate este insuficientă, or simpla invocare a acquisului comunitar nu justifică soluția legislativă abordată, proiectul suferind modificări la acest capitol inclusiv în cadrul etapei de avizare și consultare publică.

Implementarea măsurilor în speță, urmează a fi reconsiderată prin prisma prevederilor art.14-15 al Legii finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181 din 25 iulie 2014, or avansarea prin lege a intereselor individuale sau de grup, în lipsa unei motivații corespunzătoare, denotă promovarea unor politici economice fragmentare, în esență vizând legalizarea realizării prioritare a unor interese individuale sau de grup, în pofida și în detrimentul intereselor altor subiecți de drept, fapt care corespunde interesului public general (în sensul prevăzut de prevederile Legii integrității nr. 82 din 25 mai 2017).

I.5. Justificarea soluțiilor proiectului

I.5.1. Suficiența argumentării din nota informativă.

În conformitate cu art.30 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, proiectele de acte normative sunt însoțite de „*nota informativă care cuprinde:*

a) denumirea sau numele autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului actului

normativ;

b) condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ și finalitățile urmărite;

c) descrierea gradului de compatibilitate, pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene;

d) principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi;

f) modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare".

Autorul a indicat în nota informativă aferentă proiectului:

- denumirea autorului proiectului actului normativ (Ministerul Finanțelor);

- condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ (contextul regional actual, precum și cel național, reflectă necesitatea identificării soluțiilor optime de racordare a sistemului fiscal la condițiile existente, cu accent pe principalele impedimente identificate în inițierea și desfășurarea activității de întreprinzător, dar și pornind de la dezideratul de creștere a rezilienței persoanelor fizice prin intermediul instrumentelor fiscale);

- descrierea gradului de compatibilitate, pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene (proiectul urmărește continuarea procesului de armonizare a legislației naționale cu legislația Uniunii Europene, prioritar, în partea ce ține de TVA și accize (efortul principal urmând a fi realizat prin politica bugetar-fiscală pentru 2025);

- principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi (i) atribuirii Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării rolul de instituție responsabilă de exercitarea atribuțiilor de conducere a Comisiei de Monopol Fiscal/secretariatul acesteia; ii) o serie de modificări la Cod fiscal (modificarea noțiunii de „dividend”; extinderea spectrului de stimulente fiscale și revizuirea categoriilor de cheltuieli suportate de către angajator în favoarea angajaților, permise spre deducere în scopuri fiscale; stabilirea mărimii suprafeței unității comerciale în care urmează a fi desfășurată activitatea independentă; ajustarea articolului 71 litera n) în scopul excluderii neclarităților la calificarea venitului nerezidentului care urmează să fie impozitat în Republica Moldova; reducerea cotei impozitului pe venit de la 7% la 6% pentru unele categorii de venituri și unificarea cotelor impozitului pe venit aferent veniturilor investiționale; etc.)

- modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare (nu necesită modificarea sau elaborarea unor acte normative noi).

I.5.2. Argumentarea economică-financiară.

Conform art.30 lit.e) al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, nota informativă trebuie să conțină „e) fundamentarea economico-financiară”. Autorul a cuantificat *Impactul* măsurilor de politică fiscală estimate pentru 2024.

Coroborat cu concluziile analizei compartimentului I.5.1. al prezentului raport de expertiză anticorupție, se remarcă întrunirea exigențelor de tehnică legislativă statuate de prevederile art.30 lit. a)-f) al Legii cu privire la actele normative nr.100 din 22 decembrie 2017.

II. Analiza generală a factorilor de risc ale proiectului

II.1. Limbajul proiectului

Potrivit art.54 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative „textul proiectului actului normativ se elaborează [...] cu respectarea următoarelor reguli: [...]

a) se expune într-un limbaj simplu, clar și concis [...]

c) terminologia utilizată este constantă, uniformă și corespunde celei utilizate în alte acte normative, în legislația Uniunii Europene și în alte instrumente internaționale la care Republica Moldova este parte, cu respectarea prevederilor prezentei legi; [...]

- e) se interzice folosirea neologismelor dacă există sinonime de largă răspândire, [...]
- f) se evită folosirea [...] a cuvintelor și expresiilor [...] care nu sînt utilizate sau cu sens ambiguu;
- g) se evită tautologiile juridice;
- h) se utilizează, pe cât este posibil, noțiuni monosemantice, [...]"

Textul proiectului este expus preponderent într-un limbaj simplu, clar și concis, cu respectarea regulilor gramaticale și de ortografie, întrunind cerințele prevăzute de art.54 din Legea nr.100/2017.

II.2. Coerența legislativă a proiectului

În textul proiectului nu au fost identificate norme contradictorii sau conflicte dintre prevederile acestuia cu reglementările altor acte normative în vigoare.

II.3. Activitatea agenților publici și a entităților publice reglementată în proiect

Prevederile proiectului, vizează activitatea *entităților publice/agenților publici* responsabile de implementarea măsurilor de politică fiscală propuse - SFS, SV (preponderent); Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării (asigurarea funcționalității Comisiei Naționale pentru Monopol Fiscal).

Analiza amendamentelor propuse, denotă unele deficiențe ce pot determina disfuncționalitatea proceselor administrative exercitate de către agenții publici/entitățile publice vizate. Deficiențele în speță, pot determina incertitudine la etapa implementării normelor și riscul admiterii incidentelor de integritate/riscurilor de corupție atât de către agenții publici responsabili de implementarea normei/persoanele care au/susțin că au influență asupra acestora, cât și de către subiecții vizați de către acțiunile acestora, care vor fi tentați de a recurge la metode corupte pentru a-i determina de a aplica cadrul normative într-o anumită manieră favorabilă acestora. Deficiențele prenotate vizează:

- procedura și termenele de eliberare a formularelor de facturi fiscale;
- insuficiența mecanismelor de contestare a deciziilor și acțiunilor SFS;
- stabilirea sarcinii probațiunii pe seama persoanei care contestă decizia SFS;
- Reglementarea defectuoasă a atribuțiilor SFS privind suspendarea operațiunilor la conturile bancare și/sau de plăți ale contribuabililor și SV privind citarea publică și aducerea la cunoștință persoanelor sancționate a deciziilor emise.

Carențele prenotate, sunt examinate suplimentar în compartimentul III al prezentului raport de expertiză anticorupție

II.4. Atingeri ale drepturilor omului care pot fi cauzate la aplicarea proiectului

Prevederile proiectului nu aduc atingere drepturilor fundamentale ale omului consacrate de Constituția Republicii Moldova, Declarația Universală a Drepturilor Omului și Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

III. Analiza detaliată a factorilor de risc și a riscurilor de corupție ale proiectului

Art.II. pct.26

Art. II. - Codul fiscal nr.1163/1997 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, ediție specială din 8 februarie 2007), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează: 29. La articolul 118² alineatele (1) – (3) se abrogă.

Obiecții:

Intervenția legislativă propusă, va determina abrogarea normelor procedurale ce reglementează *Modul și termenele de eliberare a formularelor de facturi fiscale*, a seriei și diapazonului de numere, fapt care denotă neîntrunirea exigențelor de reglementare comprehensibilă și transparentă a acțiunilor autorităților publice stabilite inclusiv de prevederile art.32 al Codului administrativ nr.116 din 19 iulie 2018.

Întru justificarea inițiativei, autorul a invocat în nota informativă a proiectului faptul că *actualmente, asigurarea cu formulare de facturi fiscale se realizează prin procedura de comandare, în mod gratuit, a seriei și diapazonului.*

Se remarcă faptul că potrivit exigențelor prenotate, procedura administrativă se structurează în mod indispensabil în cadrul unui act normativ, astfel încât participanții să poată înțelege fiecare etapă a procedurii desfășurate, spectrul de drepturi exercitate și obligațiile asumate.

Reglementarea lacunară a procedurilor administrative pe care le gestionează entitățile publice determină discreția periculoasă a agentului public, de a dezvolta reguli procedurale convenabile propriilor sale interese, contrare interesului public.

Omissionarea reglementării aspectelor ale relațiilor sociale, existența cărora rezultă din realitatea obiectivă/prevederi ale proiectului determină un grad sporit de incertitudine în cadrul relațiilor sociale reglementate (îndeosebi cele referitoare la mecanismele de realizare a drepturilor, de îndeplinire a obligațiilor, ambiguitatea atribuțiilor agenților publici și a procedurilor administrative de care ei sunt responsabili etc.), situații în care entitățile publice responsabile de executarea legii respective se pot prevala de această deficiență pentru a comite abuzuri.

Recomandări:

Reglementare unor norme procedurale ce vizează procedura de comandare, în mod gratuit, a seriei și diapazonului.

Factori de risc:

- Lacună de drept
- Atribuții care admit derogări și interpretări abuzive
- Lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative

Riscuri de corupție:

- Încurajarea sau facilitarea actelor de:
  - trafic de influență
  - abuz de serviciu
  - depășire a atribuțiilor de serviciu
  - conflict de interese și/sau favoritism
  - influențare necorespunzătoare
  - nerespectare a regimului cadourilor
- Legalizarea actelor de:
  - abuz de serviciu
  - depășire a atribuțiilor de serviciu

Art.II. pct.32

Art. II. - Codul fiscal nr.1163/1997 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, ediție specială din 8 februarie 2007), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează: 29 La articolul 124: [...] alineatul (14) punctul 2) după al patrulea enunț se introduce un enunț cu următorul cuprins:

“În cazul în care persoana cu dizabilități locomotorii care a beneficiat de facilitățile fiscale și vamale a decedat, moștenitorul mijlocului de transport cu destinație specială destinat transportării persoanei cu dizabilități ale aparatului locomotor este obligat în termen de 30 de zile de la data acceptării moștenirii fie să achite drepturile de import, conform art.1275 din Codul vamal, fie să abandoneze în favoarea statului mijlocul de transport destinat transportării persoanei cu dizabilități ale aparatului locomotor.

După expirarea acestui termen, în cazul în care moștenitorul nu întreprinde acțiunile menționate, Serviciul Vamal va emite decizie de regularizare pe moștenitor cu încasarea drepturilor de import, conform art.127⁵ din Codul vamal.”.

Obiecții:

În virtutea prevederilor art.509 Cod Civil, succesiunea constituie temei pentru dobândirea dreptului de proprietate asupra bunului. Conform prevederilor art.46 alin.(2) al Constituției RM: (2) *Nimeni nu poate fi expropriat decât pentru o cauză de utilitate publică, stabilită potrivit legii, cu dreaptă și prealabilă despăgubire.*

În virtutea prevederilor art.501 Cod Civil al RM: (1) *Proprietatea este, în condițiile legii, inviolabilă.*

(2) *Dreptul de proprietate este garantat. Nimeni nu poate fi silit a ceda proprietatea sa, afară numai pentru cauză de utilitate publică pentru o dreaptă și prealabilă despăgubire. Exproprierea se efectuează în condițiile legii.*

Condescendent, conform prevederilor art.536 Cod Civil al RM: *Articolul 536. Temeiurile pierderii dreptului de proprietate*

(1) *Dreptul de proprietate se pierde, în condițiile legii, în urma consumării, pieirii fortuite sau distrugerii bunului, înstrăinării lui în temeiul unui act juridic, renunțării la dreptul de proprietate, precum și în alte cazuri prevăzute de lege.*

(2) *Nimeni nu poate fi forțat să cedeze proprietatea sa, cu excepția cazurilor când, conform legii, se efectuează:*

- a) urmărirea bunurilor în legătură cu obligațiile proprietarului;
- b) înstrăinarea bunurilor pe care, conform legii, persoana nu le poate avea în proprietate;
- c) răscumpărarea animalelor domestice în cazul încălcării regulilor de comportare cu acestea;
- d) privatizarea proprietății de stat;
- e) exproprierea pentru cauză de utilitate publică;
- f) rechiziția;
- g) confiscarea;
- h) alte acțiuni prevăzute de lege.

În temeiul celor expuse supra, se remarcă riscul constituirii unor ingerințe asupra dreptului de proprietate privată a succesorului și se enunță raționamentul revizuirii conceptuale a obligației de *abandon a mijlocului de transport în favoarea statului* în cazul neonorării obligației de achitare a drepturilor de import.

Recomandări:

Substituirea sintagmei “*fie să abandoneze în favoarea statului*” cu expresia “*să înstrăineze*”.

Factori de risc:

- Cerințe excesive pentru exercitarea

Riscuri de corupție:

- Generale

Art.II. pct.57

Articolul 226¹⁵: [...] la alineatul (10) ultimul enunț va avea următorul cuprins: „Documentele prezentate după expirarea termenului stabilit, precum și documentele aferente datelor/informațiilor care nu au fost indicate în declarația cu privire la proprietate nu se iau în considerare la examinarea cazului și în cadrul procedurii de contestare.”;

Obiecții:

Implementarea prevederilor propuse, va determina insuficiența procedurilor de contestare a deciziilor și acțiunilor entităților publice/agenților publici, precum și a exponenților acestor autorități, or în condițiile în care subiectul vizat, din motive întemeiate/neimputabile acestuia, nu a reușit să prezinte documentele intenționate, acestuia îi este îngădit dreptul de a-și prezenta și justifica poziția.

Pericolul acestui element rezidă în discreția absolută și incontestabilă a entității publice de a trata o anumită problemă de interes privat/public, fără ca persoanele interesate să poată supune acțiunile autorității unui control.

Recomandări:

Reglementarea unui mecanism potrivit căruia, sunt acceptate documentele prezentate după expirarea termenului stabilit în condițiile în care subiectul vizat, nu a reușit să prezinte documentele intenționate din motive întemeiate/neimputabile acestuia.

Factori de risc:

- Lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative
- Lipsa/insuficiența mecanismelor de contestare a deciziilor și acțiunilor entităților publice

Riscuri de corupție:

- Încurajarea sau facilitarea actelor de:
  - trafic de influență
  - abuz de serviciu
  - depășire a atribuțiilor de serviciu
  - conflict de interese și/sau favoritism
  - influențare necorespunzătoare
  - nerespectare a regimului cadourilor
- Legalizarea actelor de:
  - abuz de serviciu
  - depășire a atribuțiilor de serviciu
  - conflict de interese și/sau favoritism

Art.II. pct.64

62. Articolul 267 va avea următorul cuprins: “Articolul 267. Dreptul de a contesta decizia Serviciului Fiscal de Stat sau acțiunea funcționarului fiscal

(1) Decizia Serviciului Fiscal de Stat sau acțiunea funcționarului fiscal poate fi contestată numai de persoana vizată în decizie sau împotriva căreia a fost întreprinsă acțiunea ori de reprezentantul ei, în modul stabilit de prezentul cod.

(2) Contestația împotriva deciziei Serviciului Fiscal de Stat sau acțiunii funcționarului fiscal depusă de alte persoane decât cele indicate la alin.(1) va rămâne neexaminată de Serviciul Fiscal de Stat.

(3) Obligația de a dovedi incorectitudinea deciziei emise de Serviciul Fiscal de Stat se atribuie persoanei care contestă”.

Obiecții:

Conform prevederilor art.267 Cod Fiscal (redacția în vigoare) *Decizia Serviciului Fiscal de Stat sau acțiunea funcționarului fiscal poate fi contestată în conformitate cu prevederile Codului administrativ.*

Conform prevederilor art.5 al Convenției Organizației Națiunilor Unite împotriva corupției, ratificată prin Legea nr. 158-XVI din 06 iulie 2007: 1. *Fiecare stat parte elaborează și aplică sau are în vedere, conform principiilor fundamentale ale sistemului său juridic, politici de prevenire a corupției eficiente și coordonate care favorizează participarea societății și care reflectă principiile de stat de drept, buna gestiune a problemelor politice și bunurile publice, de integritate, transparență și responsabilitate.*

2. *Fiecare stat parte se străduiește să pună la punct și să promoveze practici eficiente pentru prevenirea corupției.*

Potrivit art.21 Constituția RM: *Orice persoană acuzată de un delict este prezumată nevinovată pînă cînd vinovăția sa va fi dovedită în mod legal, în cursul unui proces judiciar public, în cadrul căruia i s-au asigurat toate garanțiile necesare apărării sale.*

Prezumția nevinovăției este parte integrantă a dreptului la un proces echitabil, iar obligația de a respecta prezumția nevinovăției se aplică nu doar în cazurile penale.

Prevederile art.43 Cod administrativ reiterează echilibrat principiile constituționale după cum urmează: *Examinarea judiciară a cauzelor de contencios administrativ se desfășoară în baza principiului contradictorialității și al egalității în drepturi procedurale a participanților la proces.*

În context, potrivit art.93 alin.(1)-(2) Cod administrativ: *Articolul 93. Sarcina probațiunii*

(1) Fiecare participant probează faptele pe care își întemeiază pretenția.

(2) Prin derogare de la prevederile alin.(1), fiecare participant probează faptele atribuite exclusiv sferei sale.

Instituirea unor norme speciale, ce vizează examinarea contestațiilor potrivit prevederilor Codului Fiscal, periclitează coerența textelor regulatorii și a standardelor aplicate, fapt care nu corespunde principiilor activității de legiferare vizate de prevederile art.3 al Legii cu privire la actele normative nr.100 din 22 decembrie 2017.

În acest sens, în Hotărârea nr.26 din 27 septembrie 2016, Curtea Constituțională a reținut că *la elaborarea unui act normativ legiuitorul trebuie să respecte normele de tehnică legislativă pentru ca acesta să corespundă exigențelor de calitate. De asemenea, textul legislativ trebuie să corespundă principiului unității materiei legislative sau corelației între textele regulatorii, pentru ca persoanele să-și poată adapta comportamentul la reglementările existente, ce exclud interpretările contradictorii sau concurența între normele de drept aplicabile.*

Revizuirea și instituirea sarcinii probațiunii integral pe seama persoanei care contestă decizia SFS, instituie cerințe excesive pentru exercitarea dreptului la apărare a subiectului vizat de decizia Serviciului Fiscal de Stat și poate determina insuficiența responsabilizării funcționarilor fiscali pentru respectarea prevederilor legale în contextul emiterii deciziei.

Riscul coruptibil al acestui element rezultă din faptul că atunci când persoana găsește prea dificilă respectarea cerințelor înaintate, apare tentația de a recurge la metode corupte pentru a-și asigura valorificarea drepturilor și/sau îndeplinirii obligațiilor sale.

Recomandări:

Reconsiderarea prevederilor art.267 alin.(3) Cod fiscal (în redacția proiectului) și stabilirea proporțională a sarcinii probațiunii pentru părți.

<p>Factori de risc:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Atribuții excesive, improprii sau contrare statutului entității publice • Atribuții care admit derogări și interpretări abuzive 	<p>Riscuri de corupție:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Încurajarea sau facilitarea actelor de: <ul style="list-style-type: none"> - corupere activă - corupere pasivă - trafic de influență - abuz de serviciu - depășire a atribuțiilor de serviciu - conflict de interese și/sau favoritism - influențare necorespunzătoare - nerespectare a regimului cadourilor • Legalizarea actelor de: <ul style="list-style-type: none"> - abuz de serviciu - depășire a atribuțiilor de serviciu - conflict de interese și/sau favoritism
---	--

- 5 -

Art. VII; Art. XVII pct.193-194

Art. VII. - Articolul 4 alineatul (10) din Legea pentru punerea în aplicare a titlului V al Codului fiscal nr.408/2001 (republicat în Monitorul Oficial al R.Moldova, ediție specială din 08.02.2007) va avea următorul cuprins:

“(10) Serviciul Fiscal de Stat este în drept să suspende operațiunile la conturile bancare și/sau de plăți ale contribuabililor, în modul stabilit de legislația fiscală, în cazurile neachitării sau nerambursării sumelor enumerate la alin.(9) lit.c) din prezentul articol. Pentru neexecutarea dispoziției de suspendare a operațiunilor la conturile bancare și/sau de plăți sau pentru efectuarea operațiunilor la conturile bancare și/sau de plăți fără luarea lor la evidență de Serviciul Fiscal de Stat, acesta va aplica băncii (sucursalei), societății de plată, societății emitente de monedă electronică și/sau furnizorului de servicii poștale amenzi în mărimea și în modul stabilite de legislația fiscală.”.

Art. XVII. - Legea nr.356/2022 cu privire la modificarea unor acte normative (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2022, nr. 456-459 art. 813, cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează: [...] 2. Articolul XXII: [...] punctul 193 va avea următorul cuprins: “193. Articolul 406 se completează cu alineatul (4¹) cu următorul cuprins: (4¹) Prin derogare de la prevederile Codului contravențional, în caz de nerecepționare de către persoană a citațiilor, agentul constatat are dreptul să emită o citație publică prin intermediul paginii web oficiale a Serviciului Vamal, cu indicarea locului și timpului cercetării cazului de contravenție vamală.”

[...] punctul 194 va avea următorul cuprins: [...] (5) Prin derogare de la prevederile Codului contravențional, în caz de nerecepționare de către persoana sancționată a deciziei asupra cazului de contravenție vamală, agentul constatat are dreptul să notifice prin intermediul paginii web oficiale a Serviciului Vamal persoana în privința căreia a fost emisă decizia asupra cazului de contravenție vamală.”.

Obiecții:

Determinarea competenței după formulă „este în drept”, „poate” este o modalitate coruptibilă de determinare a competențelor doar când formulează ca drepturi, obligațiile/îndatoririle utorităților și funcționarilor publici.

Coruptibilitatea acestui element rezidă în discreția funcționarilor care apare în cazul utilizării unor asemenea determinări permissive ale competențelor lor, care urmau a fi stabilite de o manieră imperativă.

Această discreție poate fi folosită în mod abuziv de către funcționar pentru a nu-și executa obligațiile sale legale tocmai în virtutea caracterului permisiv al formulării competențelor sale.

Recomandări:

Substituirea expresiei "*este în drept să suspende*" cu cuvântul "*suspendă*".

Substituirea expresiei "*are dreptul să emită*" cu cuvântul "*emite*".

Substituirea expresiei "*are dreptul să notifice*" cu cuvântul "*notifică*".

Factori de risc:

- Atribuții care admit derogări și interpretări abuzive
- Stabilirea unui drept al entității publice în loc de o obligație

Riscuri de corupție:

- Încurajarea sau facilitarea actelor de:
  - corupere activă
  - corupere pasivă
  - trafic de influență
  - abuz de serviciu
  - depășire a atribuțiilor de serviciu
  - conflict de interese și/sau favoritism
  - influențare necorespunzătoare
  - nerespectare a regimului cadourilor
- Legalizarea actelor de:
  - abuz de serviciu
  - depășire a atribuțiilor de serviciu
  - conflict de interese și/sau favoritism

- 6 -

Art. XVI

Art. XVI. - Legea nr.356/2022 cu privire la modificarea unor acte normative (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2022, nr. 456-459 art. 813) se modifică după cum urmează: [...] (4) Decizia asupra cazului de contravenție vamală se aduce la cunoștința persoanei sancționate.

Obiecții:

Prevederile citate supra nu reglementează termenul de aducere la cunoștința persoanei sancționate a conținutului *Deciziei* asupra cazului de contravenție vamală. Reglementarea lacunară/confuză a termenelor administrative, determină discreția excesivă a funcționarului de a aprecia și stabili în fiecare caz separat termene care îi sunt convenabile, atât pentru propriile acțiuni, cât și pentru acțiunile altor subiecți de drept cărora aceste termene le sunt aplicabile.

Recomandări:

Reglementarea termenului de aducere la cunoștința persoanei sancționate a conținutului *Deciziei* asupra cazului de contravenție vamală.

Factori de risc:

- Atribuții care admit derogări și interpretări abuzive
- Lipsa unor termene concrete/termene nejustificate/prelungirea nejustificată a termenilor

Riscuri de corupție:

- Încurajarea sau facilitarea actelor de:
  - trafic de influență
  - abuz de serviciu
  - depășire a atribuțiilor de serviciu
  - conflict de interese și/sau favoritism
  - influențare necorespunzătoare
  - nerespectare a regimului cadourilor
- Legalizarea actelor de:
  - abuz de serviciu

- depășire a atribuțiilor de serviciu - conflict de interese și/sau favoritism

IV. Concluzia expertizei

Potrivit notei informative a proiectului, finalitatea scontată a acestuia este *soluționarea constrângerilor economice sesizate de către contribuabili, identificarea instrumentelor de suport a populației, precum și continuarea procesului de armonizare a legislației Republicii Moldova la practicile Uniunii Europene.*

În procesul de promovare a proiectului, au fost respectate rigorile de asigurare a transparenței decizionale statuate de prevederile art.8 lit.a)-d) al Legii nr. 239-XVI din 13 noiembrie 2008 privind transparența în procesul decizional.

Nota informativă a proiectului a fost întocmită cu *întreinerea* exigențelor de tehnică legislativă statuate de prevederile art.30 lit.a)-f) al Legii cu privire la actele normative nr.100 din 22 decembrie 2017.

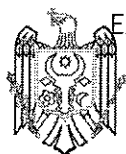
Analiza amendamentelor propuse, denotă unele deficiențe ce pot determina disfuncționalitatea proceselor administrative exercitate de către agenții publici/entitățile publice vizate. Deficiențele în speță, pot determina incertitudine la etapa implementării normelor și riscul aditerii incidentelor de integritate/riscurilor de corupție atât de către agenții publici responsabili de implementarea normei/persoanele care au/susțin că au influență asupra acestora, cât și de către subiecții vizați de către acțiunile acestora, care vor fi tentați de a recurge la metode corupte pentru a-i determina de a aplica cadrul normative într-o anumită manieră favorabilă acestora. Deficiențele prenotate vizează preponderent:

- procedura și termenele de eliberare a formularelor de facturi fiscale;
- insuficiența mecanismelor de contestare a deciziilor și acțiunilor SFS;
- stabilirea sarcinii probațiunii pe seama persoanei care contestă decizia SFS;
- Reglementarea defectuoasă a atribuțiilor SFS privind suspendarea operațiunilor la conturile bancare și/sau de plăți ale contribuabililor și SV privind citarea publică și aducerea la cunoștință persoanelor sancționate a deciziilor emise.

Prin urmare, se recomandă autorului revizuirea prevederilor proiectului prin prisma recomandărilor statuate de compartimentul III al prezentului raport de expertiză anticorupție.

14.06.2023

Digitally signed by Chistol Cristina
Date: 2023.06.14 09:01:28 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Expert al Direcției legislație și expertiză anticorupție:
Cristina CHISTOL , Inspector principal

